

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/6/2025
Identifikačné číslo spisu:	6122300693
Dátum vydania rozhodnutia:	29.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122300693.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Profit F4, s.r.o., Jánošíkova 3, Košice, IČO: 45 588 163, zastúpeného JUDr. Viktorom Sásfaiom, advokátom, Ruskov 45, Ruskov, proti žalovanému Vladimírovi Baltesovi, Holubyho 11, Košice, IČO: 30 309 379, zastúpenému JUDr. Timeou Schwarcovou, advokátkou, Pražská 4, Košice, o zaplatenie 1 600 eur s príslušenstvom, vedenom aktuálne na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-35/62/2022, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/38/2024-160 zo dňa 30. augusta 2024, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom pre zmeškanie č. k. K2-35Cb/62/2022-113, zo dňa 13.9.2023 v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 1 600 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 1 600 eur od 17.4.2021 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur. Druhým výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením súdom prvej inštancie.

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel ústne zmluvu o sprostredkovaní prenájmu nehnuteľnosti, ktorej je žalovaný vlastníkom. Žalovaný súhlasil s odmenou vo výške jedného mesačného nájmu v prípade, ak žalobca sprostredkuje prenájom nehnuteľnosti žalovaného. Žalobca sprostredkoval nájomcu predmetnej nehnuteľnosti, ktorý doposiaľ predmet nájmu riadne užíva, a uplatnil si nárok na sumu 1 600 eur, ktorú napriek výzvam žalovaný nezaplatil.

3. Súd prvej inštancie za účasti sporových strán a ich právnych zástupcov uskutočnil pojednávanie v dňoch 18.1.2023 a 22.3.2023. Pojednávanie konané dňa 22.3.2023 bolo odročené (okrem iného) za účelom výsluchu žalovaného na 19.4.2023. V tejto súvislosti súd uložil právnej zástupkyňi žalovaného, aby zabezpečila účasť žalovaného na pojednávaní. Po odročení pojednávania vytýčeného na 19.4.2023 na neurčito, odôvodneného žiadosťou právnej zástupkyne žalovaného, a následnej zmene zákonného sudcu, súd vo veci nariadil pojednávanie na 13.9.2023 o 8:10 hod., na ktoré predvolal právnych zástupcov strán sporu (č.l. 105).

4. Na pojednávanie konané dňa 13.9.2023 sa dostavil konateľ žalobcu a jeho právny zástupca. Právna zástupkyňa žalovaného ani žalovaný, ktorého účasť na pojednávaní mala jeho právna zástupkyňa zabezpečiť v zmysle povinnosti uloženej jej uznesením súdu vyhláseným na pojednávaní dňa 22.3.2023, sa na pojednávanie nedostavili a svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnili. Predvolanie na pojednávanie bolo právnej zástupkyňi žalovaného riadne a včas doručené do vlastných rúk uplynutím úložnej lehoty s fikciou doručenia dňa 11.8.2023. Právna zástupkyňa žalovaného, resp. jej prostredníctvom aj žalovaný, boli v predvolaní na pojednávanie zároveň poučení, že ak sa na pojednávanie vo veci nedostaví a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, súd na návrh druhej strany rozhodne o žalobe rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Keďže právna zástupkyňa žalovaného neospravedlnila svoju neúčasť, resp. neúčasť žalovaného, na pojednávaní, ani nepožiadala o jeho odročenie, súd v súlade s § 180 CSP vo veci konal a rozhodol v neprítomnosti žalovanej strany. Právny zástupca žalobcu navrhol, aby súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, keďže boli splnené zákonné podmienky na takéto rozhodnutie.

5. Súd prvej inštancie po osvedčení splnenia predpokladov vyžadovaných ustanovením § 274 CSP rozhodol o žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ktorým žalobe vyhovel. Pri odôvodnení rozhodnutia súd použil § 275 CSP.

6. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 3Cob/38/2024-160 zo dňa 30.8.2024 v prvom výroku odvolanie žalovaného proti rozsudku (pre zmeškanie) odmietol. Druhým výrokom žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

7. Odvolací súd reagujúc na odvolacie námietky a s poukazom na obsah spisu uviedol, že vychádzajúc z § 110 ods. 1 CSP dovodil, že ak § 274 CSP používa termín „žalovaný“ nepochybne sa to vzťahuje aj na advokáta ako zástupcu, ktorého splnomocnenie nemožno obmedziť. Preto ak sa advokátka pojednávania nezúčastnila, svoju neúčasť neospravedlnila včas a závažnými okolnosťami a bola poučená o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, súd prvej inštancie postupoval v zmysle procesných predpisov, ak návrhu žalobcu na vydanie rozsudku pre zmeškanie vyhovel. Ďalej uviedol, že nie je relevantná ani námietka, že žalovaný nebol na pojednávanie predvolaný (teda nebol ani poučený), pretože súd prvej inštancie ho predvolať ani nemusel (a ani ho nepredvolal). Skutočnosť, že právna zástupkyňa žalovaného navrhla na preukázanie tvrdení vznesených v rámci procesnej obrany ako dôkazný prostriedok výsluch žalovaného, v dôsledku čoho jej súd prvej inštancie uložil na pojednávaní dňa 22.3.2023 povinnosť zabezpečiť jeho účasť na ďalšom pojednávaní, neznamená, že nebola v konaní splnená podmienka podľa § 274 CSP.

8. Odvolací súd záverom uviedol, že formalistický výklad § 274 CSP je nežiadúci, najmä ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, pričom vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní a žalovaný nebol nečinný, a napriek kogentnosti § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať jeho vydanie porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd zároveň dospel k záveru, že boli splnené formálne podmienky pre rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie, pričom z obsahu spisu nevplývalo, že by žaloba bola zjavne bezdôvodná, pričom však nemohol považovať za preukázané skutkové tvrdenia odvolateľa prezentované v odvolaní. S ohľadom na uvedené konštatoval, že nakoľko v prejednávanej veci boli naplnené procesné podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, odvolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku ako neprípustné odmietol.

9. Voči rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, majúc za to, že v konaní došlo k vade, pretože súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolateľ mal za to, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie vo vzťahu k jeho námietkam, tiež že súd použil formalistický gramatický výklad a lípol na formálnych znakoch vydania rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, keďže žalovaný bol od začiatku konania aktívny a rozporoval tvrdenia žalobcu. Rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne z dôvodu, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neuvádza také zásadné dôvody, ktoré by umožňovali súdu sa odkloniť od ustálenej judikatúry súdov pri akceptovaní procesnej aktivity dovolateľa v konaní pri vydaní rozsudku pre zmeškanie.

11. Ďalej uviedol, že v napadnutom rozhodnutí absentuje riadne odôvodnenie toho, ako sa odvolací súd vysporiadal s otázkou splnenia materiálnej podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, keďže žalovaný bol aktívny. Dovolateľ mal za to, že procesná aktivita žalovaného v súdnom konaní je jedna z podmienok, ktorá sa musí skúmať pri posudzovaní splnenia podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa ust. § 274 CSP.

12. Tvrdil, že v konaní postupoval v súlade s princípom hospodárnosti konania, pričom žalovaný (osobitne) na pojednávanie dňa 13.9.2023 „ako svedok“ predvolaný nebol. S ohľadom na uvedené namietal, že vzhľadom na dĺžku konania a jeho jednorazovú neúčast' na pojednávaní dňa 13.9.2023 nemôže túto súd hodnotiť ako procesnú pasivitu bez riadneho a zrozumiteľného odôvodnenia v napadnutom rozhodnutí. Dovolateľ podporne poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 233/2019, sp. zn. IV. ÚS 201/2024, na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/167/2020 a tiež Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/6/2023. Záverom uviedol, že odvolací súd opomenul pri svojom rozhodovaní vziať do úvahy procesnú aktivitu žalovaného počas trvania celého konania.

13. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie. Zároveň navrhol, aby dovolací súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

14. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

15. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

16. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

18. Dovolateľ v dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v opomenutí skúmania materiálnej stránky splnenia podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie a v príliš formalistickom prístupe súdu, rozpornom s ustálenou judikatúrou.

19. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP, na ktoré dovolateľ odkazoval v dovolaní, zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

20. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

21. Dovolací súd musel prednostne posúdiť, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu možno považovať za rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí v zmysle dikcie ustanovenia § 420 CSP.

22. Vychádzajúc z právnej úpravy obsiahnutej v základnom procesnom predpise možno uzavrieť, že rozhodnutiami odvolacieho súdu, vydanými formou uznesenia, ktorými sa konanie končí, sú nepochybne uznesenie o odmietnutí odvolania (§ 386 CSP), uznesenie o zastavení odvolacieho konania pre späťvzatie odvolania (§ 369 ods. 3 CSP), uznesenie o zastavení odvolacieho konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku, uznesenie o pripustení späťvzatia žaloby a zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania (§ 370 CSP).

23. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“ a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany.

24. V súvislosti s rozsudkom pre zmeškanie dovolací súd zdôrazňuje, že dovolateľ má dve možnosti, ako sa proti takémuto rozhodnutiu brániť (za splnenia zákonom stanovených podmienok). Pri návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 277 ods. 2 CSP, súd skúma zmeškanie pojednávania z ospravedlniteľného dôvodu, resp. aj odvolaciemu šetreniu podlieha ospravedlniteľný dôvod. Predpoklady na vydanie rozhodnutia sa teda týmto návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie neskúmajú. Podľa § 356 písm. b) CSP prichádza do úvahy odvolanie voči kontumačnému rozsudku (rozsudku pre zmeškanie), avšak len v prípade, že neboli na vydanie tohto rozsudku splnené podmienky. Postup podania odvolania voči kontumačnému rozsudku pojmovo predpokladá, že strana sporu rozporuje existenciu podmienok ustanovených v § 273, resp. § 274 CSP. Strana sporu tak nenamieta existenciu ospravedlniteľného dôvodu pri splnení podmienok zákona, kedy sa uplatňuje návrh na zrušenie kontumačného rozsudku, avšak namieta nesplnenie zákonných podmienok vo forme absencie niektorého z predpokladov stanovených v zákone pre vydanie kontumačného rozsudku. Ide tak o dva rozličné inštitúty, ktorými sa strana sporu bráni voči vydaniu kontumačného rozsudku. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/50/2019 (publikované ako R 54/2020), pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že boli splnené všetky zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného vydaného súdom prvej inštancie bez nariadenia pojednávania podľa § 273 C. s. p., „odvolanie žalovaného odmietne uznesením podľa § 386 písm. c/ C. s. p. a v takomto prípade vo veci nerozhoduje rozsudkom“.

25. Podľa článku 2 ods. 1 a 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. (2) Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

26. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

27. Podľa § 275 CSP, odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného obsahuje len stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod vydania rozsudku pre zmeškanie.

28. Dovolací súd teda posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov nižšej inštancie, v rozpore so zákonom, boli podmienky na vydanie kontumačného rozsudku podľa ust. § 274 vyhodnotené ako splnené, a zároveň že rozhodnutie je arbitrárne. Uvedeným malo dôjsť k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a malo mu byť znemožnené aj uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práv na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Dovolací súd po oboznámení sa s námietkami dovolateľa, ohľadom porušenia práva na spravodlivý súdny proces, dospel k záveru, že jeho námietky sú nedôvodné.

29. Rozsudkom pre zmeškanie podľa ustanovenia § 274 CSP môže súd rozhodnúť v prípadoch, keď už nariadil vo veci samej pojednávanie a žalovaný sa na toto pojednávanie nedostavil. Podmienky normované v tomto ustanovení musia byť splnené kumulatívne. Kontumačný rozsudok podľa § 274 prichádza do úvahy iba v prípadoch, keď sú súčasne splnené všetky podmienky normované jeho hypotézou.

30. Dovolací súd konštatuje, že nosnou dovolacou námietkou žalovaného bolo, že súdy mali prihliadnuť na to, že žalovaný sa aktívne zúčastňoval pojednávaní, a teda jeho jednorazová neúčast nemala byť vyhodnotená súdom ako procesná pasivita s následkom vydania rozsudku pre zmeškanie.

31. Dovolací súd iba pripomína, že hlavným predpokladom pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného je skutočnosť, že súd riadne a včas predvolal žalovaného (právneho zástupcu žalovaného) na pojednávanie, pričom predvolanie obsahovalo poučenie, že ak sa žalovaný (právny zástupca žalovaného) nedostaví na pojednávanie, súd rozhodne rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak o to požiada žalobca a ide o žalobu na plnenie.

32. Najvyšší súd primárne konštatuje, že formálne zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného v zmysle § 274 CSP boli splnené, preto neexistovala zákonná prekážka, ktorá by neumožnila súdu prvej inštancie vydať tento typ rozhodnutia, ktorý obsahoval všetky predpísané náležitosti. Aj pri nie formalistickom nazeraní na inštitút rozsudku pre zmeškanie nemožno rezignovať na dodržiavanie zákonom nastavených procesných pravidiel a bez ďalšieho konštatovať príliš formalistický prístup nižších súdov za daných okolností.

33. V danom konaní právna zástupkyňa v odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie, ani v návrhu na jeho zrušenie, a ani v samotnom dovolaní neuviedla ktoré, resp. aké zákonné podmienky nemali byť zo strany súdu prvej inštancie splnené pre to, aby vydal kontumačný rozsudok. Právna zástupkyňa žalovaného vo svojich podaniach uvádzala, že žalovaný v konaní nebol pasívny a svoju neprítomnosť na pojednávaní odôvodňovala len tým, že pravdepodobne omylom vymazala dokument predvolania na pojednávanie zo svojej elektronickej schránky. Neuvádzala žiadnu argumentáciu týkajúcu sa relevantnosti procesnej aktivity žalovaného v konaní, neuvádzala dôvody obsahujúce skutočný materiálny záujem na posúdení už vykonaného dokazovania či procesnej aktivity svedčiacej v prospech žalovaného, ktoré by mohli odvolací či dovolací súd viesť k záveru, že kontumácia učená súdom prvej inštancie je skutočne len formálnym a arbitrárnym zásahom do práv inak aktívneho a relevantne sa brániaceho žalovaného. Zmeškanie pojednávania žalovaným a následná náprava takéhoto pochybenia procesnej strany, ktorá si je vedomá možných následkov, musí byť argumentačne podložená tak, aby zároveň vrátenie sporu do stavu procesu neznamenaló ujmu na právach inak aktívneho a bdélého žalobcu. Podľa dovolacieho súdu

vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného bolo primerané, keďže právna zástupkyňa bola riadne na pojednávanie predvolaná, poučená o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie, a ktorá vopred a včas, v dôsledku vážnych okolností, neospravedlnila neúčast' (a to ani dodatočne). Podľa dovolacieho súdu je dovolacia argumentácia žalovaného v zásade koncentrovaná len v námietkach týkajúcich sa materiálnej stránky splnenia podmienok a prílišného formalizmu s odkazom na tomuto záveru konvenujúcu judikatúru, založenú však objektívne na iných procesných predpokladoch. V preskúmvanej veci však vznikla procesná situácia ako dôsledok konania (ľudského zlyhania, resp. administratívneho pochybenia) samotného právneho zástupcu žalovaného, ktorý toto pochybenie vôbec vo vzťahu k súdu prvej inštancie a ani odvolacieho súdu nekomunikoval (v odvolaní hovorí len o „administratívnej chybe“), špecifikuje ho až v dovolaní (vymazanie dokumentu, t. j. pochybenie advokáta, cit. z dovolania: „Právny zástupca žalovaného na základe nedopatrenia, teda administratívneho pochybenia, zrejme omylom vymazal z elektronickej schránky správu o predvolaní na pojednávanie dňa 13.9.2023 a na základe tohto technického pochybenia, nemal vedomosť o termíne pojednávania, keďže správu si neprečítal a teda na pojednávanie sa nedostavil.“).

34. Z praxe najvyšších súdnych autorít je zjavné, že postupne sa presadil názor, že vypätý formalizmus pri kontumácii nie je žiaduci, a treba brať do úvahy aj materiálne okolnosti prípadu. Napríklad najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2Obdo 54/2022 z 20. 12. 2022 (R 2/2023) formuluje ako materiálnu podmienku kontumácie pre zmeškanie vyjadrenia (§ 273 CSP) presvedčivosť žaloby, keď konštatuje, že „Súd pri rozhodovaní rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, okrem splnenia formálnych predpokladov uvedených v § 273 CSP zvaží aj to, či tvrdenia žalobcu sú dostatočne presvedčivé, prípadne, či nie sú rozporné.“

35. Najvyšší súd si je vedomý aj judikatúry ústavného súdu, keď podľa ústavného súdu má rozsudok pre zmeškanie pojednávania (§ 274 a § 278 CSP) nasledovať až pri zrejmom nezáujme a nečinnosti strany sporu (napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/2024 z 27. 6. 2024). Samotný najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach akcentuje, že kontumácia z čisto formálnych dôvodov naráža na limity ústavnosti, konkrétne na zakázané odmietnutie spravodlivosti (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 326/2021 z 31. 3. 2022).

36. Ak materiálne korektív spočíva v ústavne konformnom výklade, potom vo veci prejednávanej najvyšší súd po precíznom zvážení všetkých okolností, ako aj procesného priebehu sporu, musí uzavrieť, že pokiaľ nemá poprieť účel procesného nástroja slúžiaceho obozretnej a rešpektujúcej aktivite sporových strán, nemôže považovať spôsob zvolenej nápravy a dôvody vznesené až v dovolaní za taký prístup k sporu, aký by mohol viesť k záveru o nesprávnom posúdení procesných predpokladov pre vydanie rozsudku pre zmeškanie. Ide o zmeškania účasti na pojednávaní, základnom procesnom predpoklade vyriešenia sporu súdom, a to aj s akcentom na to, že vo veci je strana zastúpená advokátom, pričom bola aj osobitne poučená o všetkých následkoch rozsudku pre zmeškanie žalovaného. Spôsob, ako napokon svoje pochybenie a profesionálnu chybu následne opäť profesionálne nedostatočne advokát uchopil, nemôže dovolací súd akceptovať a odstraňovať tým, že predvídateľný nástroj umocňujúci zásadu kontradiktórnosti procesu a jeho efektívnosti napokon nevyvážene obráti proti strane aktívnej, a to žalobcovi, narušiac tak rovnosť zbraní strán sporu.

37. Po dôslednom vyhodnotení všetkých okolností priebehu sporu v ich vzájomnej súvislosti dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nešlo o hraničnú situáciu, kedy by bolo namieste, aby súdy nižších inštancií napriek splneniu všetkých zákonom predpokladaných podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného, mali upustiť od procesného postupu založeného aktívnym žalobcom, navrhujúcim kontumáciu, a tomuto návrhu nevyhovieť. Vo vzťahu k rozhodnutiu formou rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 CSP súdom prvej inštancie a následnému odmietnutiu odvolania žalovaného odvolacím súdom tak nemožno konštatovať nesprávnosť ich procesného postupu, zakladajúcu porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolací súd má za to, že v danom prípade neexistuje pochybnosť o tom, že všetky zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 274 CSP boli splnené, pričom odvolací súd nekonal pri preskúmvaní postupu súdu prvej inštancie formalisticky alebo arbitrárne.

38. Nakoľko konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ust. § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

39. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevnikli (k tomu viď judikát č. R 72/2018).

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.